

بررسی اثرات پیش جوانه‌دار کردن و تاریخ برداشت بر عملکرد و سایر صفات زراعی سه رقم سیب زمینی طی دو سال زراعی ۷۵-۱۳۷۳

سعید گندمکار^۱، ابراهیم فتایی^۲، امیر اصلان حسین زاده^۳، مصطفی ولیزاده^۴ و فروع الدین زرگرزاده^۵
۱، ۲، ۵ - دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی اردبیل، اردبیل

۳ - ایستگاه تحقیقات کشاورزی اردبیل، اردبیل

۴ - گروه زراعت و اصلاح نباتات دانشکده کشاورزی دانشگاه تبریز، تبریز

این طرح به طور مشترک بین دانشگاه آزاد اسلامی اردبیل و ایستگاه تحقیقات کشاورزی اردبیل در قالب طرح آماری کمرتهای خرد شده در سه تکرار و به مدت دو سال (۷۵-۱۳۷۳) در منطقه اردبیل انجام گرفت که در آن، تاریخ برداشت در ۵ سطح به فاصله ۱۵ روز یک بار از ۱۵ مرداد به عنوان فاکتور اصلی و دو سطح پیش جوانه دار شده و پیش جوانه دار نشده (فاکتور B) و ارقام "آنولا" و "دراگا" "کایزر" (فاکتور C) به عنوان فاکتورهای فرعی بودند. پیش جوانه دار کردن غده‌ها در شرایط نور کافی و در دمای ۱۵ الی ۲۰ درجه سانتی‌گراد به مدت یک ماه قبل از کاشت انجام گرفت. واحدهای آزمایشی به صورت کمرتهایی شامل چهار ردیف شش متری به فاصله ۷۵ سانتی‌متر و فاصله روی ردیف ۲۵ سانتی‌متر بودند. نتایج تجزیه واریانس مرکب برای صفات مذکور نشان داد که اثرات پیش جوانه دار کردن برای صفات عملکرد، تعداد ساقه در بوته، تاریخ جوانه زدن، تاریخ گلدهی و تاریخ غده بستن در سطح ۱٪ معنی دار است. مقایسه میانگین این صفات نشان داد که در تیمارهای پیش جوانه دار میانگین صفات عملکرد و تعداد ساقه در بوته افزایش پیدا کرده و تاریخ جوانه زنی، تاریخ گلدهی و تاریخ غده بستن نیز به طور متوسط یک هفته زودتر انجام شده است. از نظر تاریخ برداشت، تنها صفت تعداد غده در بوته در سطح ۱٪ معنی دار بود و بین ارقام نیز برای کلیه صفات در سطح ۱٪ اختلاف معنی داری وجود داشت که در مقایسه میانگین صفت عملکرد برای ارقام، رقم "دراگا" با میانگین ۳۲/۱۳ تن در هکتار در کلاس a و ارقام "کایزر" و "آنولا" به ترتیب با میانگینهای ۲۹/۹۳ و ۲۹/۵۸ تن در هکتار در کلاس b قرار گرفتند. اثر متقابل ارقام با صفت پیش جوانه دار کردن در سطح ۱٪ معنی دار بود که مبین واکنش متفاوت ارقام در مقابل این صفت است. به طوری که ارقام "کایزر" و "آنولا" به این صفت واکنش مثبت نشان داده و افزایش محصول داشته‌اند در حالی که رقم دراگا به این صفت واکنش منفی نشان داده و کاهش محصول داشته است. محاسبه ضرایب همبستگی بین

صفات یاد شده با عملکرد نشان داد که بین تعداد غده در بوته، تعداد ساقه، تاریخ غده بستن، تاریخ جوانه زنی و طول ساقه با عملکرد در سطح ۱٪ همبستگی مثبت و معنی دار وجود دارد لذا همبستگی چند متغیره بین صفت عملکرد و صفات مرتبط با آن از طریق روش همبستگی گام به گام محاسبه گردید و به معادله زیر منجر شد:

$$Y = 4.24 + 0.62X_1 + 1.9X_2 + 0.45X_3 - 0.52X_4 + 0.64X_5$$

که در آن: Y = عملکرد X_1 = طول ساقه X_2 = تعداد ساقه در بوته X_3 = تاریخ جوانه زنی ۸۰٪
 X_4 = تاریخ غده بستن X_5 = تعداد غده

بر اساس نتایج حاصل رقم دراگا با بیشترین عملکرد، کمترین آفت انباری و کمترین نوع آلودگیهای مخارجی علی رغم واکنش منفی با پیش جوانه دار شدن، برای منطقه اردبیل مطلوبتر تشخیص داده شد.